

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENNAF 2024

COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU A GYNHALIWDYD AR FFURF HYBRID YN SIAMBR Y CYNGOR - Y SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR, CF31 4WB AR DDYDD IAU, 25 GORFFENNAF 2024 AM 10:00

Yn bresennol

Cynghorydd F D Bletsoe – Cadeirydd

RM Granville

Yn Bresennol yn Rhithiol

J P D Blundell
T Thomas

H J David
A Williams

S J Griffiths
AJ Williams

RL Penhale-Thomas
E D Winstanley

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

GH Haines a M L Hughes

Claire Marchant - Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant

Gwahoddedigion

Cynghorydd John Spanswick
Cynghorydd Jane Gebbie
Councillor Eugene Caparros
Cynghorydd Paul Davies
Cynghorydd Melanie Jayne
Cynghorydd Neelo Farr

Arweinydd
Dirprwy Arweinydd / Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol, Iechyd a Lles
Aelod Cabinet dros Adnoddau (Rhannu Swydd)
Aelod Cabinet dros Newid yn yr Hinsawdd a'r Amgylchedd
Aelod Cabinet dros Adnoddau (Rhannu Swydd)
Aelod Cabinet dros Adfywio, Datblygiad Economaidd a Thai

Mark Shephard
Carys Lord
Lindsay Harvey
Janine Nightingale

Prif Weithredwr
Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid
Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg, Blynyddoedd Cynnar a Phobl Ifanc
Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

Jackie Davies
Paul Miles
Martin Morgans
Kate Pask

Pennaeth Gofal Cymdeithasol Oedolion
Rheolwr Grŵp - Adnoddau Dynol a Datblygiad Sefydliadol
Pennaeth Perfformiad a Gwasanaethau Partneriaeth
Rheolwr Perfformiad Corfforaethol

Swyddogion:

Lucy Beard
Stephen Griffiths
Michael Pitman

Swyddog Craffu
Swyddog Craffu Dros Dro/ Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Pwyllgorau
Swyddog Cymorth Technegol – Gwasanaethau Democrataidd

Datganiadau o Fuddiant

Cyng F D Bletsoe – Eitem Agenda 5 – Personol – Llywodraethwr Ysgol – Ysgol Heronsbridge
Cyng HJ David – Eitemau Agenda 5,6,7,8 a 9 – Rhagfarnol – yn flaenorol yn Arweinydd y Cabinet yn gwneud penderfyniadau hyd at fis Mai 2024.
Cyng JPD Blundell – Eitemau Agenda 5,6,7 ac 8 – Rhagfarnol – yn flaenorol yn Arweinydd y Cabinet yn gwneud penderfyniadau hyd at fis Mai 2024.
Cyng AJ Williams – Eitemau Agenda 5, 6 a 7 – Personol – Llywodraethwr Ysgol – Ysgol Gynradd Coety.
Cyng ED Winstanley – Eitemau Agenda 6, 7 a 8 – Personol – Cyflogaeth – Ymddiriedolaeth Ddiwylliannol Awen.

Cyng J Gebbie – Eitem Agenda 5 – Personol – Llywodraethwr Ysgol – Ysgol Gynradd Mynydd Cynffig.

114. Penodi Cadeirydd

Penderfyniad	<u>PENDERFYNWYD:</u> Penodwyd F D Bletsoe yn Gadeirydd.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

115. Cymeradwyo Cofnodion

Penderfyniad	<u>PENDERFYNWYD:</u> Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg Corfforaethol a Chraffu a gynhaliwyd ar 21 Mawrth 2024 fel
--------------	--

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

	rhai gwir a chywir.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

116. Alldro Cyllideb Refeniw 2023-24

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u> Ar ôl ystyriaeth fanwl a thrafodaethau gyda Swyddogion ac Aelodau'r Cabinet, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion canlynol a cheisiadau am ragor o wybodaeth:</p> <p><u>Argymhellion</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor, yn ychwanegol i sicrhau arbedion sylweddol mewn gwariant refeniw, dylid rhoi ystyriaeth i roi rheolaeth ar, ac ail-flaenoriaethu, gwariant cyfalaf; a thra bod yna werth o bosib mewn cyflwyno moratoriwm ar brosiectau cyfalaf newydd, mae'n bwysig hefyd peidio colli'r cyfleoedd am gyllid grant, y cyfle i fuddsoddi mewn prosiectau ysgolion, neu ariannu gwaith hanfodol.2. Cafwyd argymhelliad, o ystyried y diffyg sylweddol ar gyfer Digartrefedd, y dylid ystyried dull gwahanol o bosib, gan gynnwys sbardun anreddfol o gyfalaf, i roi'r gyllideb yn ôl ar y trywydd cywir.3. Mynegwyd pryderon ymhlith yr aelodau ynghylch a yw'r Cynllun Gweithredu Pum Pwynt tyn ateb boddhaol i'r sefyllfa bresennol gan argymell y dylid cael diweddariad ar y gweithrediadau o'r pum pwynt fel adroddiad i'r pwyllgor craffu mewn cyfarfod yn y dyfodol agos o'r COSC. <p><u>Gwybodaeth Ychwanegol</u></p> <ol style="list-style-type: none">4. Trafododd yr aelodau bod angen gwerthuso'r sefyllfa gyllidol yn ofalus o ran yr arian wrth gefn sydd ar gael i'r Cyngor, a thra bod y Cyngor wedi bod yn ofalus iawn wrth gronni'r arian wrth gefn yn y gorffennol, adnodd prin iawn ydynt yn y sefyllfa sydd ohoni, ac mae hi'n bwysig iawn cyfyngu ar y graddau y bydd y Cyngor yn ddibynnol ar yr arian wrth gefn wrth geisio sicrhau cyllideb gytbwys eleni. <p>Gofynnodd y Pwyllgor am grynodedeb o'r sefyllfa bresennol o'r arian wrth gefn gan y Prif Swyddog - Cyllid, Tai a Newid.</p> <ol style="list-style-type: none">5. Trafododd yr aelodau ei bod hi'n dod yn fwyfwy anodd i wahanu'r cyllidebau refeniw a chyfalaf gan fod pwysau ar y ddwy gyllideb a bod un yn effeithio ar y llall. <p>Gofynnodd y Pwyllgor am fanylion sefyllfa bresennol y prosiectau cyfalaf gan y Prif Swyddog - Cyllid,</p>
--------------	---

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

	Tai a Newid, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u hymrwymo'n gytundebol ac felly'n amhosib eu hail-flaenoriaethu.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

117. Monitro Cyllideb 2024-25 - Rhagolwg Refeniw Chwarter 1

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Ar ôl ystyriaeth fanwl a thrafodaethau gyda Swyddogion ac Aelodau'r Cabinet, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion canlynol a cheisiadau am ragor o wybodaeth:</p> <p><u>Argymhellion</u></p> <p>6. O ystyried alldro'r gyllideb ar gyfer 2023-24 a'r rhagolygon sy'n dod i'r amlwg ar gyfer refeniw 2024-25, argymhellodd y Pwyllgor y dylid gwerthuso gwynwch y broses o osod y gyllideb bresennol, a hynny ar frys.</p> <p>7. O gofio'r pwysigrwydd o beidio â gorfod cyflwyno hysbysiad Adran 114 yn y dyfodol, argymhellodd y Pwyllgor y dylid rhoi ystyriaeth i benodi 'comisiynwyr mewnol' i reoli cyllidebau rhai cyfarwyddiaethau neilltuol.</p> <p>8. Y diffygion cyllideebol mewn ysgolion - mae 75% ohonynt mewn diffyg ac mae'r cyfanswm ychydig dros £5 miliwn – ac maent yn risg gorfforaethol i'r Cyngor. Gan mai gwirfoddolwyr yw llywodraethwyr ysgolion, ac o ystyried baich eu cyfrifoldebau, mae angen gwella'r cymorth a roddir iddynt. O ganlyniad, argymhellodd yr Aelodau y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none">a. Mae gwir angen archwilio'r set sgiliau angenrheidiol ac anghenion hyfforddiant llywodraethwyr yr ysgolion.b. A oes ffyrdd y gellid gwella'r gefnogaeth a ddarperir i lywodraethwyr ysgolion drwy wneud defnydd o unigolion sydd wedi cael rolau arweinyddol proffesiynol mewn ysgolion gan felly ddeall beth ellid ac y dylid ei wneud.c. Dylid felly ddefnyddio'r ystyriaeth honno drwy roi gwahoddiad i lywodraethwyr ysgolion i arsylwi ac yn achlysurol gyfrannu i gyfarfodydd o SOSC 1.d. Y dylai'r Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg, Blynyddoedd Cynnar a Phobl Ifanc baratoi briffiad i
--------------	---

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENNAF 2024

	<p>lywodraethwyr ysgolion (fel y rhai a ddarperir i benaethiaid) i'w helpu i ddeall y cyd-destun ehangach o'u swydd mewn sefyllfa gyllidol heriol.</p> <p>9. O ystyried y risg gorfforaethol ynghlwm â'r sefyllfa gyllidol mewn ysgolion, argymhellodd y Pwyllgor bod yna angen brys i ystyried statws y mater hwn fel rhan o'r Gofrestr Risg ac a ddylid gofyn i'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol (RIAS) ei ymchwilio.</p> <p>10. O ystyried y bydd y Cyngor yn derbyn, ar y gorau, setliad ariannol gwastad (sy'n cynrychioli 3% o leihad yn y gyllideb refeniw) gan Lywodraeth Cymru eleni, argymhellodd yr Aelodau y dylai'r Cadeirydd ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i nodi'r pryderon ynghylch hyn ac i ofyn am fwy o wybodaeth ar eu dull at y dyfodol wrth gyllido llywodraethau lleol.</p> <p><u>Gwybodaeth Ychwanegol</u></p> <p>11. Gofynnodd y Pwyllgor i astudiaethau achos o werth ymyrraeth gynnar mewn gofal oedolion a phlant, gael eu rhannu rhwng aelodau o'r Pwyllgor.</p> <p>12. Gofynnodd y Pwyllgor am sesiwn friffio holl-aelodau ar Ran 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, sy'n mynnu bod awdurdodau lleol yn gwneud trefniadau i hyrwyddo gwaith cydweithredol gyda'u partneriaid perthnasol ac eraill, mewn perthynas ag oedolion sydd ag anghenion gofal a chymorth, a gofalwyr a phlant.</p>
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

121. Perfformiad Diwedd y Flwyddyn Chwarter 4, 2023-24

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Ar ôl ystyriaeth fanwl a thrafodaethau gyda Swyddogion ac Aelodau'r Cabinet, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion canlynol a cheisiadau am ragor o wybodaeth:</p> <p><u>Argymhellion</u></p>
--------------	---

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

	<p>13. Argymhellodd y Pwyllgor, yn sgil y sefyllfa gyllidebol argyfyngus, bod angen ystyried fel mater o frys y cydbwysedd priodol rhwng sicrhau arbedion cynaliadwy, a pherfformiad.</p> <p>14. Mynegodd y Pwyllgor bod salwch staff, problemau wrth recriwtio ac ymddeoliadau cynnar yn parhau'n risgiau i'r Cyngor, yn enwedig pan fydd prinder staff ac achosion o salwch yn bodoli law yn llaw, ac argymhellodd y dylid rhoi ystyriaeth i effaith y rhain ar y cyd er mwyn ceisio osgoi problemau difrifol posib.</p> <p>15. Argymhellodd y Pwyllgor bod angen cyhoeddi gwybodaeth gadarnhaol ynghylch perfformiad pan fydd newyddion da yn codi.</p> <p>16. Argymhellodd y Pwyllgor bod angen ar frys i'r Cabinet ac Uwch Swyddogion gynnal ymarfer pwrpasol, trylwyr a strategol i adnabod y blaenoriaethau pwysicaf – wrth waredu neu ohirio y rhai llai pwysig.</p> <p>17. Argymhellodd y Pwyllgor bod angen adolygu'r nifer o amcanion llesiant, ynghyd â'r dangosyddion perfformiad cysylltiedig, a bod angen rhestr gyfyngedig iawn o flaenoriaethau i allu llywio'r gwaith o wneud penderfyniadau.</p>
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

119. Hunanasesiad 2023/24

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Ar ôl ystyriaeth fanwl a thrafodaethau gyda Swyddogion ac Aelodau'r Cabinet, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion:</p> <p><u>Argymhellion</u></p> <p>18. O ystyried bod yna amryw o ddangosyddion perfformiad o fewn yr amcan llesiant cyntaf, Diogelu ein Rhai Mwyaf Bregus, lle mae'r perfformiad yn anfoddfaol neu ddim yn dda iawn, argymhellodd y Pwyllgor bod angen ymdrin â'r rhain fel mater o frys.</p>
--------------	---

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

	<p>19. Argymhellodd y Pwyllgor, gan fod rhai o'r Dangosyddion Perfformiad – mewn perthynas â digartrefedd er enghraifft - wedi dod o Lywodraeth Cymru ac yn anaddas bellach yn sgil newidiadau mewn deddfwriaeth, y byddai hi'n briodol i swyddogion gysylltu â Llywodraeth Cymru i weld a fyddent yn fodlon ystyried eu hadolygu, ac y byddai canlyniad y trafodaethau hynny'n cael eu rhannu â'r Aelodau mewn cyfarfod yn y dyfodol agos.</p> <p>20. Gofynnodd y Pwyllgor i Aelodau o'r Cabinet gael eu gwahodd i'r cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor ar 9 Medi 2024, i gael trosolwg o'u hymagwedd strategol a'u blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn sydd o'n blaenau.</p>
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

120. Enwebu Hyrwyddwr Rhianta Corfforaethol

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Bod y Cynghorydd Alex Ulberini-Williams yn cael ei enwebu i gynrychioli'r Pwyllgor Trosolwg Corfforaethol a Chraffu fel unigolyn gwahoddedig i gyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet ar faterion Rhianta Corfforaethol.</p>
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

121. Enwebiadau Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg.

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Bod pryderon wedi eu crybwyll gan Aelodau am y Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu a Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg. Wrth gydnabod eu cyfrifoldebau dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i ddwyn y PSB i gyfrif a nodi bod budd mewn sicrhau bod yna ddull cydweithredol gydag awdurdodau lleol eraill, rhaid edrych ar allbwn y PSB oherwydd ymddengys nad oes unrhyw beth o sylwedd y gall JOSC ei graffu.</p>
--------------	---

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

	Cytunwyd na fyddai unrhyw Aelodau yn cael eu henwebu yn y cyfarfod hwn ac y byddai Swyddogion yn cyflwyno pryderon y Pwyllgor ac yn ceisio amlygu gwelliannau y gellid eu gwneud er mwyn sicrhau y byddai hi o fudd i Aelodau fod yn rhan o'r JOSC.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

122. Diweddariad ar y Flaenraglen Waith

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo ei Flaenraglen Waith yn Atodiad A gan nodi'r Daflen Weithredu Monitro Argymhellion i olrhain ymatebion i Argymhellion y Pwyllgorau a wnaed mewn cyfarfodydd blaenorol yn Atodiad B.</p> <p>Fel y cynghorwyd, y byddai'r Blaenraglenni Gwaith ar gyfer y tri Phwyllgor Trosolwg Pwnc a Chraffu yn cael eu cyflwyno yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor.</p> <p>Bod angen edrych ar frys ar berfformiad y Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a gwnaed gais am adroddiad.</p> <p>Y dylid adolygu'r Cynllun Gweithredu Pum Pwynt gan adrodd arno mewn cyfarfod yn y dyfodol agos o'r COSC.</p>
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

123. Eitemau Brys

Penderfyniad	<p><u>PENDERFYNWYD:</u></p> <p>Dim</p>
Dyddiad y Penderfyniad	25 Gorffennaf 2024

Er mwyn edrych ar y drafodaeth bellach a gafwyd ar yr eitemau uchod, cliciwch y [ddolen](#) hon.

PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL - DYDD IAU, 25 GORFFENAF 2024

Daeth y cyfarfod i ben am 13:48.